

Proč vystavovat sousoší Sbratření?

Vzdělávací cíl: Žáci na základě srovnání historických fotografií sousoší Sbratření dokáží rozlišit a popsat různé kontexty prezentace výtvarného díla ve veřejném prostoru a zamyslet se nad významem tohoto díla před rokem 1989 a v současnosti.

Klíčová slova: Československo 2. pol. 20. století, dějiny ve veřejném prostoru, umění, vztah k minulosti, domýšlivé významy

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (2 min.)

Prohlížení fotografie s pomocí lupy a četba popisky.

2 POPIS FOTOGRAFIE (4 min.)

Označování důležitých prvků na fotografii a jejich popis.

Žáci si mohou všimnout obou figur, jejich vzájemného postoje a gest i jednotlivých předmětů (kytice, samopal, čepice, plášť).

3 PŘÍŘAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ I (2 min.)

Přiřazování charakteristik z nabídky k fotografii pomocí přetahování dle toho, jakou funkci mohlo sousoší samo o sobě plnit.

V tomto a následujícím kroku žáci posuzují umělecké dílo záměrně zcela bez kontextu (k dispozici mají pouze popisky s názvem, autorem a dobou vzniku sousoší). Jde tedy o formulování a odůvodnění hypotéz, ty se u jednotlivých žáků mohou lišit.

4 ZDŮVODNĚNÍ VÝBĚRU ŠTÍTKŮ I (4 min.)

Zdůvodnění výběru pojmu z předchozího slidu do textového pole.

5 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIÍ (3 min.)

Prohlížení fotografií s pomocí lupy. Učitel upozorňuje žáky na důležitost popisek u jednotlivých fotografií.

6 PŘÍŘAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ II (5 min.)

Přiřazování charakteristik z nabídky k fotografiím pomocí přetahování dle toho, jakou funkci mohlo sousoší v daném kontextu plnit.

Žáci pracují se shodnou sadou pojmů jako na slidu 3, tentokrát však posuzují sousoší v konkrétních kontextech, takže se mohou důkladněji zamýšlet nad rozdílným obsahem přiřazovaných pojmů.

7 ZDŮVODNĚNÍ VÝBĚRU ŠTÍTKŮ II (5 min.)

Zdůvodnění výběru pojmů z předchozího slidu do textového pole.

8 INTERPRETACE PRAMENŮ (10 min.)

Prohlížení mapy a odpovídání do textových polí na otázky: ? Proč bylo sousoší Sbratření v letech 1951–1989 tak často vystavováno? ? Jakou funkci by toto sousoší mohlo plnit dnes?

Žáci si prohlížíjí mapu míst, kde byly před rokem 1989 kopie sousoší umístěny či dočasně vystaveny. V závěrečných odpovědích by měli zohlednit svou dosavadní práci s fotografiemi, údaje z popisů a mapy. Jednotlivé odpovědi se mohou lišit podle toho, zda žáci zdůrazní např. ideologické motivy (výtvarné dílo jako nástroj propagandy, posilování oficiálně deklarované spolupráce mezi ČSR a SSSR, které byla dlouhodobou součástí politiky KSČ), estetickou a uměleckou kvalitu sousoší nebo její memoriální význam (připomínka reálné události – osvobození ČSR), popř. dovodí, že ikoničnost sousoší vyplynula ze spojení všech těchto aspektů (tj. kvalitní umění s jasným ideologickým apelem). V odpovědi po současné funkci sousoší mohou reflektovat, že po roce 1989 nebylo z veřejného prostoru odstraněno (jak naznačuje mapa).

Další možnosti zapojení do výuky:

- Učitel může příběh sousoší zasadit do širšího tématu pomníků a jejich proměnlivé role ve veřejném prostoru nebo porovnat Sbratření s regionálně bližšími příklady: Najdeme podobnou sochu také v naší obci? Jaké byly její osudy po roce 1989, příp. proč ne/byla odstraněna z veřejného prostoru?
- Na cvičení lze navázat prací s tematicky příbuzným, náročnějším cvičením Jak se měnil význam sousoší Sbratření?, které se na základě práce s úryvky dobových textů detailněji věnuje proměnám symbolického významu sousoší Sbratření v průběhu jeho existence v České Třebové.